

komin fyrri skaða, hevði Brandes rætt til at velja vápn: skammyrsur, reglugerðin fyrri duellina var fastsett sum fylgjandi:

1) Skjótast skal á 20 fótast frástandi, og vekslast upp til 4 skot.

2) Partarnir stillast upp við rygginum móti hvør øðrum, talt verður 1, 2, 3. Við 1 venda partarnir sær móti hvørjum øðrum, millum 2 og 3 fella skotini.

3) Staðø Ermelundskratte. Tíðin 9 1/2 f.p. Týsdag 10. februar 1900.

Næsta dag var Skram í býnum at keypa veruliga duelskammyrsu – sovordnar kundu enn keypast av goymslu í Keypmannahavn. Tær vóru ørandi dyrar, 60 kr. stykkið, í svartari eskju við reyðum silkfóri. (Sjálvt um bannað var at nýta tær).

Schyberg hevði vónað ein dyst við sablum, sum var einasti møguleiki í Týsklandi, tá hevði ein kunnað fingið mansligar skønur í andlit, og hann hevði óivað fingið undirvising í fecting sum sjónleikari.

Tann 10. febr. var ísakalt. Tað var júst farið at lýsa fyrri degi, tá tveir hestriknir leiguvognar koyrdu inn á kavaklædda Ermelund. Duellantarnir, Sekundantarnir og læknir vóru í vælafrakkum (jaket) og høgum hattum. Schyberg sigur sera livandi frá hendingini.

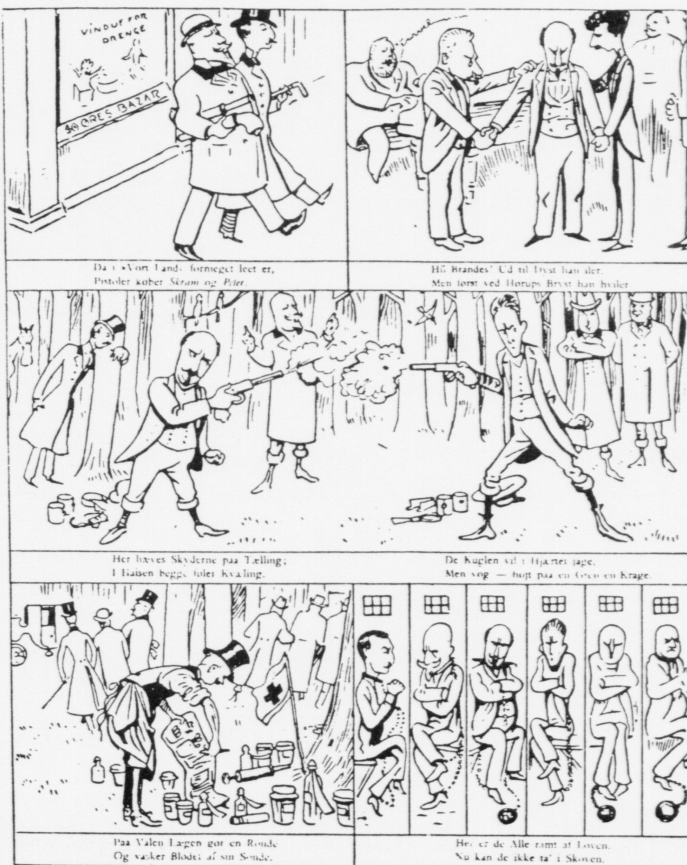
Tá hann kom, sá hann í frástøðu Brandes og Peter Nansen í skuggamynd. Nansen, sum ikki var vanur at bera byrðar, var heilt skeivur av at bera kassan við skammyrsunum.

Erik Skram leiddi »slag-ið« við hernaðarlígar umhugsan, vísti hvussu skammyrsurnar virkaðu og stillaði »kamphanarnar« upp, men mátti stöðga teljingini fyrsta umfari, tá Schyberg gramdi seg um, at hann taldi ov skjótt. Viðari sigur hann:

Sostatt fóru vit í gongd – Skram fór at telja, skotini fullu – men uttan úrslit. So varð lott av nýggjum til næsta umfar.

– Og tá eg nú skal siga mína ærligu meining – tann fyrsta kúlan var einki – men tann næsta – tað var nakað meira. Sjálvandi hevur ein kenslu av einum lætta við ikki at verða raktur, tað er jú eingin stuttileiki at verða skotin, sjálvt um tað kanska var stuttligt at sleppa at peika við skammyrsuni – men ein hoyrir um váða-skot!

Brandes bar seg at á ein hátt, sum var heilt øðrvísi enn ein kundi vænta sær av honum, og sum fólk vanliga vildu hildið. Kann kastaði seg fram í einum slagi av øði – hann toygdi seg fram

Da »Vom Land« foretogt leet er, Distler kuber Skram og Peter.

Hil Brandes' Ud til frast haa der Men læm ved lotturp. Berre han holder

Her høves Skiderne paa Telling, I fæden begge, toter hvaling.

De kuglen vil i hjertet tage. Men seg — hup! paa en fæde en frage.

Paa Valen lægen got en Roud, Og vaker Blodet af sin Sende.

He er de Alle vort af Loven. Nu kan de ikke ta i Skoven.

ímóti mær við einum reit devulsettum útrykki í andlitinum, sum skuldi eg verða bangin fyrri honum, sjálvt um als eingin kúla hevði verið í vpaninum – og læt av sum legi hann allar illar andar forbannað sitt skot. At eg heldur ikki varð raktur í øðrum umfari, kann bert vera av tí, at Brandes legði alla sína sál í skotið, hevði hann tikið tað minni háttarligt, hevði eg uttan iva verið raktur.

Nú haldi eg, at eg bert hoyrði eitt óhugnaligt pift framvið øðrum oyranum.

Í teirri heldur løgnu løtu, sum var aftaná at alt var av, royndi Nansen at koma við uppskoti um, at eitt gott morgunmatarborð var tað besta grundarligt fyrri semju, men Mantzius var firtin, líksam »dr. Brandes ikki var fyrireikaður til so vorðið bytt«.

Man samdist at enda um at skriva eina protokoll og eina pressufrageiðing.

Dagin eftir vóru sjálvandi øll landsins bløð á tremur við skrivning um hesi tíðindi og alskyns røvarasögur vóru lagdar afturat, og sekundantarnir, sum eyðsýnt sólaðu sær í tí miklu blaðumrøðuni, vóru noyddir at avsanna fleiri av hesum »kunngerðum«. Skram fekk til og við eina »nøs«

frá arbeiðsgevara sínum – fólkatingins formanni – hann var protokollsekretetur og blaðstjóri á fólkatingstíðindum.

Fyri okkum eftirkomarum er tað næstan ómøguligt at taka hesar tilburðir háttarliga. Hetta vóru tveir menn við áhuga fyrri tí »teatralska«, ein sjálvsháttarlig og næstan barnslig roynd at gera seg upp.

Tann veruleiki, at teir ikki raktu hvønn annan, er júst øll søgan. Um ein kúla bert hevði krusla eina oyralippu, vildi sakin verið heilt øðrvísi, men nú virkaði tað, sum at báðir høvdu skotið beint uppi loft, fyrri ikki at missa tað størsta upplivisið – almennu umrøðuna.

Tó má sakin siggjast frá tveimum sjónarmiðum, áðrenn og aftan á at skotini smeltu um ta kavaklædda Ermelundina. Fyri teir var tað deyðans álvara – duellantarnir útsett seg veruliga fyrri einum brádligum og pinufulum deyða – og har var einki tekin til at teir ikki vildu peika við skammyrsunum so væl sum teir formáddu.

Men eitt annað er aldur teirra. Tað er møguligt at skilja, at ein 27 ára gamal kann fáa seg til sovord, men ein 52 ára gamal dr. udi filosofien?

Nú – vandin fyrri at doyggja var allikavæl ikki serliga stórur, 20 fet er ein heilt góð frástøða – royn tað sjálvur.

Hesir báðir mennir høvdu onga venjing, vóru fjálturstungnir og harumframt vóru teir kaldir.

Eftirspælið var á ein hátt verri enn deyðin. Skommin og láturliggerðin. Blaðmenn og teknarat høvdu úr at gera og tónin í bløðunum var tá meira miskunnarleysur og ágangandi enn nú – láturin hevur »rullað« sum tung alda gjøgnum rakstovur og kafeir, og søgur

um Brandes vóru tiknar upp aftur av nýggjum.

Men fyrst kom »lovens lange arm«. Schyberg varð av einum búkmiklum politisti tikin til hin almenna politirættin, har Brandes møtti upp at vitna, og Schyberg fekk eina bót uppá 12 kr. fyrri gøtuóskil. Men hetta var bert innleiðingin.

Eftir revsilógini frá 1866 var duellering revsivert, og luttakarnir kundu fáa fongsul millum 2 dagar og 2 ár (ein ógviliga rúmlig revsilóg). »Kamphanarnir« máttu aftur møta í rættinum undir stóra áhuganum frá almenninginum, fyrri at fáa 14 dagar fongsul.

Men tað var ikki liðugt enn –!

Eitt eftirspæl í kgl. teatrinum førði til enn størri blaðskrivning. Tá Schyberg kom aftur á teatrið, høvdu viðhaldsfólk og »brandesviðhaldsfólk« »hertikið« á skoðaraplássini, og tá Schyberg kom inn á leikpallin, varð hetta byrjanin til eina av teimum tá í tíðini so vælkendu »pipukonsertunum«.

Ein mánaða aftaná varð Brandes av birkadómaranum innkallaður »at sita«, og varð settur í »brummuna« á Blegdamsvej. Uppihaldinum fann Brandes beinleiðis fragd í. Hann nýtti ta friðarlígu løtuna til at læra seg hálands mál, men var annars upptikin av at taka ímóti brøvum, blómum og víjandi, – »hevði her bara ikki verið so skitið!«, var tað einasta, hann hevði at klaga um.

Fyri Schyberg, sum aftan á kom í sama kliva sum Brandes, var upphaldið ein »pestilensur«. Mitt undir upphaldið á Blegdamsvej fekk Brandes vitjan av tveimum rithøvundum, sum góvu honum eina »adressu« við 40 undirskriftum frá »blómuni« í donskum bókmentum ár 1900.

Brandes kendi seg illa viðfarnan av kgl. teatrinum og boðaði frá: »Eitt kann eg

gera. So leingi teatrið ikki hevur givið mær eina sømiliga uppreisn, ummæli eg ikki framfærslur teirra«.

Brandes helt orð. Hann hevði skrivað sitt seinasta ummæli fyrri kgl. teatrið.

